

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Мукачівська міська рада
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в м. Освенцім (Республіка Польща)

**V МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ**

Збірник тез доповідей

24 березня 2021 р.

УДК 336.13.025.12(477)(043.2)

Ф59

Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету (протокол № 3 від 15 квітня 2021 року)

Програмний комітет:

Щербан Тетяна Дмитрівна – ректор Мукачівського державного університету, доктор психологічних наук, професор.

Джоанна Стуглік – директор Інституту управління та виробничого машинобудування, Малопольський державний університет імені Вітольда Білецького, м. Освенцім.

Гоблик Володимир Васильович – перший проректор Мукачівського державного університету, доктор економічних наук, професор.

Кобаль Василь Іванович – проректор з науково-педагогічної роботи, Мукачівський державний університет, кандидат педагогічних наук, доцент.

Герц Мирослав Мирославович – начальник бюджетного відділу фінансового управління виконавчого комітету Мукачівської міської ради.

Черничко Тетяна Володимирівна – завідувач кафедри економіки та фінансів, Мукачівський державний університет, доктор економічних наук, професор.

Організаційний комітет:

Стегней М. І. – д.е.н., проф., Нестерова С. В. – к.е.н., доц., Ігнатишин М. В. – к.е.н., доц., Гладинець Н. Ю. – к.е.н., доц., Лінтур І. В. – к.е.н., доц., Петричко М. М. – к.е.н., доц., Братюк В. П. – к.е.н., доц., Росола У. В. – Ph.D. ст. викл., Михальчинець Г. Т. – ст. викл.

Ф59 Фінансове регулювання зрушень у економіці України: збірник тез доповідей учасників V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, Мукачево, 24 березня 2021 р. – Мукачево: Вид-во МДУ, 2021. – 289 с.

Основною метою проведення конференції є обговорення та пошук рішень актуальних проблем здійснення фінансового регулювання зрушень в економіці України, обмін дослідницьким досвідом та публікація результатів наукових досліджень. Подані матеріали містять методологічні та методичні підходи, що можуть заслуговувати на увагу широкого кола фахівців.

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим вважаємо можливим їхню публікацію з метою обговорення.

Редакція збірника не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, за якісний зміст і оформлення авторських рукописів (стилістичні, орфографічні помилки тощо) та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання розглянуті на конференції.

© Мукачівський державний університет, 2021

Секція 2. Концептуальні засади формування менеджменту і маркетингу в умовах кризової економіки

АНТОНЮК Н., КЛУДАЧ-АЛЕССАНДРИ М. АНТИКРИЗИСНОЕ УПРАВЛЕНИЕ ЭКОНОМИКОЙ В УСЛОВИЯХ ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИИ	71
БАЛАБАНИЦЬ А. В. СИСТЕМА СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОМ ТУРИСТИЧНОЇ ДЕСТИНАЦІЇ	74
БЕРЕЗОВА Ю. В., ВОЛОВІДНИК К. Т. SHARING ECONOMY ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ	77
БЛАГА Н. В. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	80
БРАТЮК В. П., ЯСЮК А. С. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ІНТЕРНЕТ-СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ	84
ВАСИЛАКИЙ О. В., СТОРОЖУК О. В. «ЄДИНЕ ВІКНО» – ШЛЯХ ДО СПРОЦЕННЯ ТОРГІВЕЛЬНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	86
ГОБЕЛА В. В. МІЖНАРОДНЕ ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	89
ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н. М., ВОЛЯНСЬКИЙ Б. ОСНОВИ КОНЦЕПТУАЛЬНОГО ПІДХОДУ В ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ	92
ДАНКЕСВА О. М. ВИКОРИСТАННЯ АРОМАМАРКЕТИНГУ В ТОРГІВЛІ	95
ІГНАТИШИН М. В., МАТВІЇВ А-М. В. БІЗНЕС-КОНСУЛЬТУВАННЯ З ПИТАНЬ СТВОРЕННЯ ТА РЕСТРАЦІЇ БІЗНЕСУ	97
ЛИЗАНЕЦЬ А. Г. СТАРТАПИ ЯК ФОРМА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ АКТИВНОСТІ ТА СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ	100
ЛІБА Н. С., МАРЦЕНЮК М. О. ЕМПІРИЧНІ ВИМІРИ НЕРВОВО-ПСИХІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	103
МАКСИМЕНКО Д. В. МАРКЕТИНГОВІ СТРАТЕГІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	105
МАСЛИГАН Е. А., ТОДЬЄРШКО Е. В. ХАРАКТЕРИСТИКА АЛГОРИТМУ МАРШРУТИЗАЦІЇ РОЗВИТКУ КЛАСТЕРУ ТУРИЗМУ ТА РЕКРЕАЦІЇ В УКРАЇНІ	107
МНИХ О. Б., КИРИЛЕНКО А. А. МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТРЕНДІВ КАПІТАЛІЗАЦІЇ НА РІВНІ МАКРО-І МІКРОЕКОНОМІКИ І ДЖЕРЕЛ СТВОРЕННЯ ВАРТОСТІ	111
МОЛНАР-БАБЛЯ Д. І., КОГУТ Д. О. ДОСЛІДЖЕННЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ОБСЛУГОВУВАННЯ У ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИХ ГОСПОДАРСТВАХ	113
НЕСТЕРОВА С. В. РОЗРАХУНОК ПАРАМЕТРІВ КРИВОЇ НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА	117
ПИЛИПЧУК В. П., КИРИЛОВ І. Ю., БУХТА С. В. МАРКЕТИНГ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	120
ПУГАЧЕВСЬКА К. Й., ДЖУНКОВСЬКА К. С. ФАКТОРИ ЕКСПОРТООРІЄНТОВАНОГО РОЗВИТКУ ВІДКРИТИХ ЕКОНОМІК	121
ПУГАЧЕВСЬКА К. Й., ТУЛЬ О. С. КОНКУРЕНЦІЯ НА РИНКУ ПОСЛУГ	124
РОСОЛА У. В., КОПЧА В. В. ТОП-3 ГІГАНТИ МІЖНАРОДНОГО ФОНДОВОГО РИНКУ ТА ВПЛИВ НА НИХ ПАНДЕМІЇ COVID-19	125
РОСОХА Д. П., МАКСИМЕНКО Д. В. ОРГАНІЗАЦІЯ АНАЛІЗУ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА	129
СИВОЛАП Л. А. УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ПРАЦІ ПІД ЧАС КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ	131
ЧЕРНИЧКО С. Ф., РИБЧАК В. І. МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА	135
ЧЕРЧИК Л. М., ЛАЖНИК А. М. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ТУРИСТИЧНИХ БІЗНЕС-СТРУКТУР	137
ЧИЗМАР І. І., ГОБЛИК В. В. ЕНДЕМІЧНІ СФЕРИ ЦИФРОВОЇ ІГРОВОЇ ІНДУСТРІЇ	140

3. Скорочення – стратегія останнього засобу. Варіанти реалізації стратегічної альтернативи скорочення: ліквідація, Відсікання зайвого, скорочення, переорієнтація. Ця стратегія вибирається організацією найрідше. Для неї характерно встановлення цілей нижче рівня, досягнутого в минулому. До стратегії скорочення вдаються тоді, коли показники діяльності організації набувають стійку тенденцію до погіршення, і ніякі заходи не можуть змінити цю ситуацію.

4. Поєднання – стратегія поєднання всіх альтернатив, якої дотримуються великі фірми, які активно діють у декількох галузях. Ця стратегія являє собою поєднання розглянутих альтернатив - обмеженого зростання, зростання і скорочення. Цієї стратегії дотримуються, як правило, великі організації, які активно функціонують в декількох галузях. Наприклад, фірма може продати або ліквідувати одне зі своїх виробництв і замість придбати одне або декілька інших [2].

Література:

1. Мальська М. П. Сегментація ринку // Туристичний бізнес: теорія та практика: навч. посіб. для студ. ВНЗ / М. П. Мальська, В. В. Худо. – К.: 2017. – С. 197– 199.

2. Маркетингові дослідження конкурентного середовища // Маркетинг турпродукту: підруч. для студ. ВНЗ / Ю. О. Карягін, З. І. Тимошенко, Т. О. Демура, Г. Б. Мунін; за заг. ред. Г. Б. Муніна. – К., 2016. – С. 103-123.

УДК 338.48

**Е. А. МАСЛИГАН,
Е. В. ТОДЬЄРІШКО**
Мукачівський державний університет

**ХАРАКТЕРИСТИКА АЛГОРИТМУ МАРШРУТИЗАЦІЇ РОЗВИТКУ КЛАСТЕРУ
ТУРИЗМУ ТА РЕКРЕАЦІЇ В УКРАЇНІ**

Ефективність розвитку кластерів залежить від процесів маршрутизації їх розвитку, які інтерпретовано нами, як процес визначення маршруту зміни середовища функціонування суб'єктів сфери рекреації та туризму, результатом якого є виникнення нового, поступального процесу переходу від простих до мережових структур, від простого до складного (множинного) характеру взаємодій. Відповідно до світових стандартів [1], окреслений процес має забезпечуватися у межах наступного алгоритму (табл. 1):

- визначення або трансформації моделі кластера;
- створення мережі кластеру;

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

– формування організаційної структури управління кластером.

Розглянемо докладно алгоритм маршрутизації розвитку кластеру туризму та рекреації та його особливості для України.

Таблиця 1

Характеристика алгоритму маршрутизації розвитку кластеру туризму та рекреації в Україні*

Етапи зміни середовища	Характеристика базової мети послідовних змін	Характеристика вітчизняної специфіки
Визначення або трансформація моделі кластера	Визначення потенційних учасників мережевої структури, що формуватимуть кластер, передбачає: визначення суб'єктів-лідерів; ідентифікацію суб'єктів, що перебувають в одному ланцюгу створення вартості	Процес організації та економічних суб'єктів в Україні низький. Відтак, щоб ініціювати становлення моделі кластеру, треба створювати об'єднання громадян, яке виконує функції координаційного центру діяльності кластера або ради кластеризації, також можливе паралельне застосування державно-приватного партнерства
Формування мережі кластеру на горизонтальному рівні	Визначення економічних суб'єктів, що є основою для горизонтальної асоціації, а саме таких, що використовують схожі канали збуту; випускають додаткову продукцію та взаємодоповнюючі послуги	Щоб заснувати горизонтальні асоціації, необхідно визначити всіх учасників каналу розподілу та забезпечити ідентифікацію взаємних вигід
Формування мережі підтримки кластеру	Визначення організацій, які підтримуватимуть кластер, а саме наданням: спеціальних знань і технологій; інформації; капіталу; інфраструктури; сервісу	Необхідно формувати основу для реалізації інновацій, притоку інвестицій, розвитку підприємництва. Для цієї мети необхідне сприяння органів влади, наукових і навчальних закладів та ін.
Формування організаційної структури управління кластером	Необхідне формування єдиної організаційної структури управління	Необхідна організаційна регламентація їх функціонування та розвитку кластеру
Формування стратегічного керування кластером	Потребує інтегрування зусиль для забезпечення її життєстійкості та сталості функціонування	Необхідно сформувати регіоналістичну парадигму управління розвитком кластерів туризму та рекреації, що ґрунтується на ефективній стратегії захисту від збоїв

Джерело: побудовано на основі даних [2]

Характеристика алгоритму маршрутизації розвитку кластеру туризму та рекреації в Україні є наступною:

1) визначення базових учасників мережевої структури, що об'єднуються у кластер. Процеси інтегруються лише за високого рівня організації, невластивого потенційним або реальним українським учасникам кластеру. Характерним прикладом є території міста Кам'янець-Подільський та району, де з 2014 р. можлива трансформація. А саме, укрупнення кластеру у межах єдиної моделі. Однак процес організації економічних суб'єктів низький, тому до 2020 р. процеси укрупнення моделі кластера не виникли. Аналогічним прикладом є м. Вінниця, де після введення в дію світло-музикального фонтану «Рошен», виникли умови для визначення моделі кластеру. Так, кількість туристів у місті

виросла. Це викликало розвиток відповідної інфраструктури – побудовано ігрові дитячі майданчики, кафе, ресторани. Крім того, у місті діють: музей М. Коцюбинського, музей Повітряних сил Збройних сил України, «Мури», краєзнавчий музей, Вежа, фірмовий магазин корпорації «Рошен», музей ретроавтомобілів. До послуг туристів екскурсійні тури по центру міста та трамвайна екскурсія містом. Відтак, навіть за вигідного географічного розташування, наявності значної кількості передумов, щоб ініціювати становлення та трансформацію моделі кластеру, треба створювати об'єднання громадян, яке виконує функції координаційного центру;

2) формування мережі кластеру на горизонтальному рівні потребує визначення економічних суб'єктів, що створять основу горизонтальної асоціації. У таку мережу можуть входити економічні суб'єкти [1]:

- постачальники спеціалізованих факторів;
- постачальники сервісних послуг;
- збуту або споживання послуг;
- спеціалізовані провайдери інфраструктури та інфраструктурні агентства.

При цьому необхідне створення клімату довіри та інформаційної «прозорості» фірми, підприємства, оскільки всі учасники горизонтальної асоціації мають отримати зрозумілі та прогнозовані вигоди. Наприклад, навіть після визначення моделі кластеру «Мальовнича Бережанщина» (Бережанський район Тернопільської області), формування мережі кластеру на горизонтальному рівні не відбулося. У більшості, потенційні учасники каналу розподілу не зацікавлені у співпраці, у зв'язку з відсутністю клімату довіри та низької інформаційної «прозорості» у визначеній сфері. Вигода від такої співпраці не очевидна. Щоб заснувати горизонтальні асоціації, необхідно чітко визначити всіх учасників каналу розподілу та забезпечити ідентифікацію отримуваних ними вигід;

3) формування мережі підтримки кластера, що потребує певної віддачі від кластера, у вигляді реалізації інновацій, притоку інвестицій, розвитку середнього та малого підприємництва. Для цієї мети необхідне не тільки сприяння державних і регіональних органів влади, фінансово-банківських структур, а й співпраця з наявними у районах локалізації науково-дослідними та освітніми закладами та інноваційними інфраструктурами. Вивчення структурних моделей туристичних кластерів України виявляє відсутність об'єднань, що мають розвинену мережу підтримки наукових закладів та інноваційної інфраструктури. Наприклад, кластери Оберіг та Південне туристичне кільце співпрацюють з науково-дослідними центрами та університетами, тільки у рамках державних цільових програм, якщо це входить у перелік пріоритетних напрямків розвитку науки та техніки. При

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

цьому у зоні локалізації кластеру Південне туристичне кільце діють такі науково-дослідчі та освітні установи, як Первомайський факультет Харківського державного університету громадського харчування та торгівлі; Первомайський інститут Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова та ряд інших. Проблемним є те, що співпраця учасників кластеру з науково-дослідними та освітніми університетами, в рамках інноваційної діяльності, можлива лише у рамках пріоритетних напрямів розвитку науки та техніки, за державними науково-технічними програмами. Такі програми можуть формуватися виключно на конкурсних засадах центральним органом виконавчої влади у сфері науки та інновацій та затверджуватися рішенням Кабінету Міністрів України (КМУ). Це визначено Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Законом України «Про пріоритетні напрями розвитку науки й техніки», Законом України «Про інноваційну діяльність». Державна підтримка такої співпраці (відповідно до чинних законів), як наслідок інноваційної діяльності кластеру – ускладнена. Кошти на реалізацію цільових програм визначаються при прийнятті державного бюджету на черговий рік, після чого, можливе затвердження пріоритетних напрямів (у рамках конкурсу на визначення переліку програм співпраці). При виборі програм і їх затвердженні КМУ проводиться конкурс проектів, спрямованих на реалізацію державних науково-технічних програм. Закон України «Про інноваційну діяльність» допускає реалізацію співпраці учасників кластеру з освітніми установами в рамках формування та реалізації державних, галузевих, регіональних, місцевих інноваційних програм, із їх підтримкою в рамках податкового стимулювання, захисту інтелектуальної власності, прямою фінансовою підтримкою та ін. Однак, конкретних механізмів формування таких програм та механізму прямого фінансування таким законом не виділено. Додатковим обмеженням співпраці є норми законів «Про пріоритетні напрями розвитку науки й техніки», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», якими висувається вимога її здійснення, виключно у вигляді інноваційного центру, бізнес-інкубатора, технополісу, технопарку, після проходження експертизи за державними науково-технічними програмами;

4) формування організаційної структури управління кластером. Цей процес призводить до ускладнення організаційних структур управління діяльністю учасників кластеру, у зв'язку із неврегульованістю порядку їх діяльності. Так, учасники чинних українських кластерів (Оберіг, Південне туристичне кільце, Кам'янець-Подільська гільдія ремісників, Мальовнича Бережанщина, Дніпро) не підтримують організаційну регламентацію розвитку. У зв'язку з цим процес і порядок роботи у всередині утворень та на рівні кожного конкретного учасника реалізується на основі хаотичних процесів. При цьому, за наявності центрального керівництва кластером, воно генерує хаос управлінських

рішень (характерний приклад – це орган управління «Південне туристичне кільце», що діє на основі органів місцевого самоврядування територіальних утворень, якими хаотично надсилається величезна кількість найрізноманітніших відомостей та розпоряджень учасникам кластеру). Також не визначені основні цілі, завдання, права та обов'язки учасників. У таких умовах потрібна відповідна організаційна регламентація розвитку учасників, що діють в умовах кластерного середовища. Доцільно застосовувати системи внутрішніх організаційних регламентів;

5) формування стратегічного центру керування мережевою структурою. В українських кластерах можна передбачити зв'язність розповсюдження негативних подій, із відносно невеликим проміжком часу. Тому, дієве керування стратегічним центром лише за умови інтегрування зусиль для забезпечення її життєстійкості та сталості функціонування. Відповідно, необхідно сформувавши парадигму управління розвитком кластерів туризму та рекреації, що ґрунтується на ефективній стратегії захисту від збоїв.

Література:

1. Кропельницька, С. О. Передерко, В. П. (2016). Концептуальні засади формування туристичного кластеру для розвитку новоствореної об'єднаної територіальної громади: *Актуальні проблеми розвитку регіону*, 12 (2), 149-158.
2. Кирилюк, Л. М. (2014). Перспективи створення туристичних кластерів на території Поділля: *Геополітика и екогеодинаміка регіонів*, 2(13), т. 10, 580-584.

УДК 658.8

**О. Б. МНИХ,
А. А. КИРИЛЕНКО**
НУ «Львівська політехніка»

МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТРЕНДІВ КАПІТАЛІЗАЦІЇ НА РІВНІ МАКРО-І МІКРОЕКОНОМІКИ І ДЖЕРЕЛ СТВОРЕННЯ ВАРТОСТІ

Управління капіталізаційними процесами і пошук джерел створення вартості на початку 21 ст. стають важливими напрямками науково-прикладних і пошукових досліджень, що виконуються на замовлення як корпоративних структур, так і підприємств різних форм власності, адже змінюються механізми поєднання державних важелів регулювання економіки і ринкового механізму, з різною інтенсивністю протікають процеси приватизації, злиття і викупів з участю резидентів та нерезидентів. Більш активно проводяться передінвестиційні дослідження з метою зниження підприємницьких ризиків ринкових агентів у майбутньому в умовах т.зв. VUCA – світу (volatility – мінливість, нестабільність;

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>